**Valtuustoaloite / Parkanon Perussuomalaiset: Viranomaisprosessien sujuvoittaminen ja laillisuuden varmistaminen**

Kaupunginhallitus 11.05.2026 § 114

Parkanon Perussuomalaiset on toimittanut seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 28.4.2026:

” Valtuustoaloite: Viranomaisprosessien sujuvoittaminen ja laillisuuden varmistaminen Parkanon Perussuomalaiset tekevät seuraavan valtuustoaloitteen.

Parkanon kaupungin viranomaisprosesseissa on ilmennyt viivästyksiä, epäselvyyksiä ja puutteita, jotka ovat heikentäneet päätöksenteon laatua ja lisänneet valitusriskejä. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että valmistelu on asianmukaista, läpinäkyvää ja lainmukaista.

Esitämme, että Parkanon kaupunki ottaa käyttöön viranomaisprosessien sujuvoittamiseen tähtäävän toimintamallin, joka sisältää:

1.Selkeät prosessikuvaukset keskeisistä hallintoprosesseista (valmistelu-päätös-täytäntöönpano-valvonta).
2.Laillisuustarkistuslistan, joka käydään läpi ennen asian esittelyä toimielimelle.
3.Ajantasaisen koulutusohjelman viranhaltijoille hallintolaista, kuntalaista ja hankintalaista.
4.Dokumentointivaatimusten yhdenmukaistamisen, jotta päätösten perustelut ovat selkeät ja todennettavat.

Tavoitellut vaikutukset
- vähemmän virheitä ja valituksia
- parempi oikeusturva
- yhdenmukaisempi valmistelu
- vahvempi luottamus kaupungin päätöksentekoon

Parkanossa 28.4.2026
Parkanon Perussuomalaiset”

Liitteenä valtuustoaloite.

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen hallintotoimen valmisteltavaksi.

Käsittely

Päätös — Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus 05.10.2026 § 195

Perussuomalaisten valtuustoryhmän aloitteessa esitetään hallinnon toiminnan laadun parantamiseksi prosessikuvausten luomista, laillisuustarkistuslistaa, koulutusta ja dokumentointivaatimuksia. Tavoitteena on vähentää virheitä, lisätä oikeusturvaa ja luottamusta sekä yhdenmukaistaa valmistelua.

**Vastaus aloitteeseen**

Aloitteessa mainitut tavoitteet ja keinot ovat kannatettavia. Aloitteessa mainitut keinot ovat jaoteltavissa kahteen ryhmään: prosessit ja osaaminen. Prosessikuvaukset, laillisuustarkastuslista ja dokumentointivaatimukset voidaan sisällyttää prosessikuvauksiin, jolloin niistä tulee osa prosessia. Osaamisen lisääminen koulutuksilla taas on selkeästi oma kokonaisuutensa.

Seuraavassa pyritään arvioimaan keinojen vaikutusta tavoitteisiin nähden.

Virheiden vähentäminen

Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voidaan vaikuttaa virheiden määrään. Virheiden määrää tulisi kuitenkin ensin arvioida mahdollisesti ulkopuolisella selvityksellä, jotta voidaan muodostaa käsitys organisaatiossa tapahtuvien virheiden nykyisestä tasosta. Virheitä tapahtuu väistämättä eikä niiden poistaminen kokonaan ole mahdollista millään toimenpiteillä. Vakavien virheiden poistamiseen kannattaa käyttää enemmän aikaa ja resursseja kuin pienten virheiden poistamiseen. Toisaalta edullisilla keinoilla on kannattavaa poistaa myös pieniä virheitä, jos niitä tapahtuu paljon. Valitus oikeuteen ei sinänsä ole vielä merkki tapahtuneesta virheestä.

Valitusten vähentäminen

Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voi olla jotain vaikutusta valitusten määrään. Päätösten ja ratkaisujen parempi dokumentointi ja selkeämmät prosessit voivat lisätä päätöksen saavan tahon luottamusta päätöksentekoprosessiin niin, että valituksia tulee vähemmän. Valitukset kuitenkin perustuvat isolta osin kaupungin ja päätöksen saajan tai osallisen väliseen näkemyseroon. Esimerkiksi luvan myöntämättä jättäminen, valvontatoimenpiteiden kohteeksi joutuminen tai omaan elinpiiriin vaikuttavan asema-/yleiskaavan käsittely johtavat edelleen korkealla todennäköisyydellä valitukseen, olipa valmistelu kuinka laadukasta hyvänsä. Valitusten määrä ei siis suoraan kerro toiminnan laadusta. Valitus ei myöskään ole suoraan merkki virheestä. Kaupungin tekemän päätöksen kaatuminen oikeuskäsittelyssä voi kertoa viranomaisprosessissa tapahtuneesta virheestä, mutta se voi kertoa myös ainoastaan erimielisyydestä lain tulkinnassa.

Parempi oikeusturva

Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voi olla vaikutusta oikeusturvaan. Päätösten ja ratkaisujen parempi dokumentointi ja selkeämmät prosessit voivat lisätä päätöksen saavan tahon luottamusta päätöksentekoprosessiin niin, että kokemus oikeusturvasta lisääntyy. Oikeusturva on käsitteenä haastava, koska usein kyseessä on kokemus oikeusturvasta, ei objektiivisen oikeusturvan toteutuminen. Päätöksen

kohteena olevalla ja asianosaisella on aina oikeus hakea päätökseen muutosta tekemällä oikaisuvaatimuksen tai valittamalla. Oikeusturva toteutuu kun oikaisuvaatimus ja valitus käsitellään, mutta jos alkuperäinen päätös jää voimaan, muodostuu valittajalle kokemus oikeusturvan toteutumattomuudesta. Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voidaan siis vaikuttaa kokemukseen oikeusturvan toteutumisesta jossain määrin, mutta kaupungin tekemillä ratkaisuilla ei ole vaikutusta lainsäädäntöön tai esimerkiksi tuomioistuinten toimintaan, joissa lain tulkinta ja ”oikeusturva” viime kädessä toteutuvat.

Yhdenmukaisempi valmistelu

Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voidaan vaikuttaa valmistelun yhdenmukaisuuteen. Valmistelun tasosta olisi kuitenkin tarpeen tehdä mahdollisesti ulkopuolinen selvitys, jotta voidaan varmistua valmistelun yhdenmukaisuudesta tällä hetkellä. Selvityksen perusteella voidaan muodostaa käsitys, onko prosesseissa tällä hetkellä sellaista vaihtelua johon olisi tarpeen puuttua. On myös ylätasoisesti arvioitava, onko kaikkien prosessien oltava kuinka yhdenmukaisia. Julkisessa toiminnassa prosessien yhdenmukaisuus on arvo sinänsä, mutta liialla yhdenmukaistamisella voidaan kadottaa ketteryyttä ja joustavuutta, jota pienessä organisaatiossa tulisi vaalia. Yhdenmukaistaminen voi siis toisaalta parantaa toiminnan laatua, mutta toisaalta jäykistää sitä.

Vahvempi luottamus kaupungin päätöksentekoon

Prosessikuvauksilla ja osaamisen lisäämisellä voi olla vaikutusta luottamukseen kaupungin päätöksentekoon. Päätösten ja ratkaisujen parempi dokumentointi ja selkeämmät prosessit voivat lisätä päätöksen saavan tahon luottamusta päätöksentekoprosessiin. Luottamus päätöksentekoprosessiin on käsitteenä haastava kuten oikeusturvakin: luottamus päätöksentekoon ei riipu pelkästään objektiivisesta prosessista vaan päätöksen lopputuloksesta. Asianosaiselle negatiivinen päätös vähentää luottamusta kaupungin päätöksentekoon vaikka päätös olisi syntynyt sinänsä laadukkaan prosessin seurauksena.

Kustannukset

Aloitteessa ei oteta kantaa kustannuksiin, mutta aloitteen laaja luonne huomioiden niitä on tarpeen arvioida. Aloite antaa kuvan, että kaupungilla olisi runsaasti ongelmia päätöksenteon laillisuudessa ja toiminnan yhdenmukaisuudessa. Ennen toimenpiteitä koettujen ongelmien laajuutta ja pohjautumista prosessien puutteellisuuteen tai osaamisen puutteeseen on ehdottomasti arvioita. Ulkopuolinen selvitys asiasta olisi tarpeellinen, koska kyseessä on runsaasti toimenpiteitä sisältävä aloite. Ulkopuolisen arvioinnin hinta olisi koko kaupungin toimintaan ulotettuna useita kymmeniä tuhansia euroja. Mikäli keskitytään vain yksittäisiin prosesseihin, lienee kustannus selkeästi alle 10 000 euroa.

Koulutuksen kustannukset ovat laskettavissa tuhansissa euroissa. Mainitut koulutukset soveltuvalle joukolle ovat n. 1000-2000 euroa per koulutuspäivä, kokonaisuutena todennäköisesti alle 10 000 euroa.

Prosessikuvausten luominen on aloitteen työläin osuus. Kaupungin toiminnassa on useita kymmeniä lakeihin perustuvia isompia ja pienempiä prosesseja. Kaikkien kuvaaminen kattavasti vaatisi satoja työtunteja eli kustannukset laskettaisiin kymmenissä tuhansissa euroissa. Lisäksi on huomioitava prosessikuvausten ylläpidon kustannukset. Toki ylläpidon kustannukset ovat maltilliset valmistelun kustannuksiin nähden.

Yhteenveto

Aloitteessa esitetyt keinot vaikuttaisivat suurella todennäköisyydellä ainakin osaan tavoitteista positiivisesti, osassa tavoitteista keinojen vaikuttavuus on epävarmaa tai epätodennäköistä. Viranomaisprosessien parantaminen ja osaamisen lisääminen ovat sinänsä pääsääntöisesti aina hyvä asia.

Tarkemman ulkopuolisen selvittelyn perusteella olisi kuitenkin arvioitava, onko kaupungin toiminnassa niin paljon ongelmia kuin aloitteen perusteella on pääteltävissä ja ovatko esitetyt keinot kustannustehokkain tapa parantaa selvittelyssä havaittavia ongelmia.

Valmisteluvastuu: hallinto- ja talousjohtaja Aleksi Saukkoriipi

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan vastauksen valtuustoaloitteeseen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös — Hyväksyttiin yksimielisesti.